

Merhaba

gazetesinin her Çarşamba
okurlarına armağanıdır.

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ – Serdar CEYLAN**
maliuz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 2013 YILINDA NEŞREDİLEN KİTAPLARI

ÖZEL SAYISI - 2

KONYA SEMT VE MAHALLELERİ SADE BİR SEMTİNİ SEVMEK BİLE BİR ÖMRE BEDEL

“Konya Semt ve Mahalleleri Cilt: 1 yayımlandı. Muhammet Ali Orak’ın editör olarak hazırladığı, büyük albüm boyu 504 sayfalık kitap, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları’nın 196. kitabı. Yokluğu hissedilen, “Cumhuriyet Dönemi Konya Kitapları” babında bir benzeri olmayan “ilk” kitap, Konya’nın “Şehir Zenginliği”ne önemli bir örnek.

- Konya, bir “Kutlu Belde” âmenna.

- Konya, Anadolu’da kurulan ilk Türk devletinin “Başkenti”, “Payitahtı”. Âmenna.

- Konya, aziz şehir. Âmenna.

- Konya, “Belde-i Muhayyere”, Âmenna.

Ama, bütün bu aziz kavramların sahibi “Medine-i Konya”, en azından, yüzlerce “mütemim cüz”den oluşur. “Kadim Şehirler”de bir “pazıl” gibidir. Yüzlerce “mütemmim cüz”nden bir ya da bir kaç parça eksik olursa, maddi ve manevi anlamı eksik olur.

Sözlükler, “mütemmim cüz” için şöyle der. “Bir nesnenin olmazsa olmaz parçası, ayrılması. Bir bütünün, onu tamamlayan ve ondan ayrılmaması gereken parçası”.

“Konya Semt ve Mahalleleri” kitabı da Konya’yı Konya yapan mahalleleri toplu sunarak, Konya’nın çok önemli bir “mütemmim cüzü”nü bilim ve sanat

dünyasına sundu. Bir önemli eksik gönderildi.

Yahya Kemal “Aziz İstanbul” şiirinde “Sade bir semtini sevmek bile bir ömre bedel” der İstanbul için. Konya da bizim için öyle. “Konya’nın kadim bilinci”ne sahip olanlar için öyle.. Sade bir semtini sevmek bile bir ömre bedel. İnsan için çocukluğunu geçirdiği semt, evlerinin sokağı silinmez izler bırakır gönlünde, hafızasında.

“Konya Semt ve Mahalleleri” kitabı, Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Tahir Akyürek’in takdimi ile başlıyor. Akyürek, takdim şu satırlarla giriyor:

“Medeniyet şehirden, şehir mahalleden, mahalle sokaktan vücut bulur. Ve her medeniyet bir şehirden doğar; şehirler medeniyetin ete kemiğe bürünmüş halleridir. Bir şehri oluşturan en büyük ailedir mahalle, bir medeniyetin belki en küçük ama en önemli nüvesi. Modern zaman algımızın ötesinde mahalle, sınırları doğal olan ve o sınırların mahalleli-lerce bilindiği, çizildiği güvenlik alanıdır. Camisi, medresesi, okulu çeşmesi, parkı, bakkalı ve insanın her bir ihtiyacının karşılandığı ortak dünyadır, mahalle. Konya’yı bilmek, tanımak, anlamak önce mahalleyi bilmekten geçer. Şehrin her bir mahallesine bize tarihi, geleneği, kişileri, hayatları, yaşanmışlıkları kimi zaman yüzyıllar ötesini, kimi zaman da dün ile beraber geçmiş unuttuklarımızı belkide bilmediklerimizi haber

verir. Bu şehrin bir sokağından geçerken, Mevlâna Celaleddin'in Sultan Veled'e seslenişini, bir diğerinden yürürken Friedrich Barbarossa'nın Haçlı Ordularıyla gidişini ve Kılıçarslan'ın mağrur çehresini görürsünüz. Selçuklu'nun taşa hayat veren abideleriyle birlikte o mahallere verdiği hayatları da müşahade edersiniz. Dün ile birlikte geçmiş nice yaşanmışlıkların, adetlerin, görenekleri, birlikte beraberce yaşamının lezzetiyle hala var olduğunu görürsünüz."

Bilinen bir gerçek. Konya, Anadolu Selçuklularının olsun, Osmanlı İmparatorluğu'nun olsun, Türkiye Cumhuriyeti'nin olsun "Temel Şehir"iridir. Maddi ve manevi kültürün "kökeni"dir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 20-21 Mart 123'de Türkocağı hatıra defterine yazdığı yazıda "Konya, muhtelif Türk devletleri yayamış öz Türk vatandır. Konya asırlardan beri tüten büyük bir norun ocağıdır, Türk harsının esaslı menba'larından biridir" der.

Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile başvekil Adnan Menderes'in Konya için söyledikleri şu cümleler de yeni elime geçti. Celay Bayar, 26 Mart 1950'de şunları dikte ettirir: "Konyalılar... Büyük Türk devletlerine payitahtlık yapmış mübarek bir diyarın evlatlarıdır. Bir fert nasıl bir terbiye görür, nasıl tahsil eder yükselirse, milletler de tarihleri ile iftihar ederek yükselirler. Konya'nın tarihini, mazesini ve zaman zaman Türk medeniyet merkezi oluşunu düşünürsek, istikbâl için vazifelerimizin ne kadar mühim olduğunu görürsünüz. Size, ecdâdımızdan merus olan kıymetlerle istikbâli düşünmenizi rica ederim. Ecdadımızın tarihi, istikbal için yapacağımız hizmetlerin teminatıdır. Gereceğiniz vazife bü-

yüktür. Bu vazifeyi başaracağımıza hiç şüphe etmiyorum"

Başvekil Adnan Menderes, 19 Eylül 1954'de Konya için der ki: "Türk medeniyetinin en mühim merkezlerinden biri olan tarihi Konya, bugün de Türkiye'nin bel kemeğini teşkil edecek kadar bir ehemmiyet arz etmektedir. Konya'yı bu ehemmiyeti ile anlamak ve onun işlerini bu ehemmiyet çapında başarmak millet iradesiyle iş banna gelen hükümetlerin vazifelerinden olmak lazım gelir." (Kaynak: Kandemir, Konya, Ekici-gil Matbası, 1957 İstanbul)

Konya'yı oluşturan "Kadim mahalleler" ile Cumhuriyet dönemi mahallelerinin ehemmiyetini bu konudaki çalışmalar sanırım bu önemli değerlendirmeler yeterince ortaya kaymaktadır.

Kitapta yer alan semtler, mahalleler; o semt ve mahallenin ya-

zarları şöyle:

- **Abdülaziz Mahallesi:**
Mehmet Ali Uz
- **Ahmet Fatih Nakipoğlu Mahallesi:** İbrahim Dıvarcı
- **Akçeşme Mahallesi:** Nali Bülbul
- **Aksinne Mahallesi:** Mehmet Gündoğdu
- **Altınçeşme Önü Semt:**
Mehmet Ali Uz
- **Şükran Mahallesi / Kalecik Mahallesi / Kalecelp Mahallesi / Mücellit Mahallesi / Kürkçü Mahallesi:** Mehmet Ali Uz
- **Araplar Semt:** Seyit Küçükbezirci
- **Karakayış Mahallesi:** Adran Özkafa
- **Büyüksinan Mahallesi:**
Ahmet Köseoğlu
- **Beyhekim Mahallesi:** Etem Öyken
- **Çifte Merdiven Semt:** Ali Işık
- **Güllükbaşı:** Burhan Günel
- **Şems Mahallesi:** Ahmet Kuş
- **Çimenlik Mahallesi:** İbrahim Demirci
- **Dedemoğlu Mahallesi:** İhsan Kayseri
- **Devle Mahallesi:** Mehmet Ali uz
- **Fahrünnisa Mahallesi:** Saim Sakaoğlu
- **Fakih Dede Mahallesi:** Recai Kıcıkoğlu
- **Ferhuniye Mahallesi:** Bekir Şahin - Serdar Ceylan
- **Gazialemşah mahallesi:**
Özgen Küçükkoner
- **Hacı Emir Semt:** Mehmet Ali Uz
- **Babalık Mahallesi /**

Tercüman Mahallesi,

Zemburi Mahallesi: Mehmet Ali Uz

- **Havzan Mahallesi:** Haşım Karpuz, Nuri Dülgerler
- **Hocacıhan Semt:** M. Ali Orak
- **Aşağı Mahalle / Hanaybaşı Mahallesi / Yukarı Mahalle / Hacılar Mahallesi:** M. Ali Orak.

Yokluğu hissedilen, ah olsa denen bir “Büyükşehir” için olmazsa olmaz denilen bir kitap: Konya Semt ve Mahalleleri / Tarih, Gelenek Yaşanmışlık” elimizin altında. Yayın koordinatörlüğünü Dr. Mücahit Sami Küçüktığı, editörlüğünü Mehmet Ali Orak’ın yaptığı kitap konusunda bir “ilk”, büyük albüm boyu 504 sayfa, harcamadan da emekten de kaçılmamış. Yerlinin yabancının yanında Konya’nın yüzünü ağartacak içerik ve kalitede.

Pek çok eski / yeni belgesel nitelikte fotoğraflarla zenginleştirilmiş, araştırmacılar için “kaynak” olarak nitelikteki “Konya Semt ve Mahalleleri Kitabı” hat sanatı çalışmalarını Fatih Özkafa, tashihlerini Metin Köse ile Hilal Seyhan yapmış.

“Konya Semt ve Mahalleleri” kitabının yayınlanmasını sağlayan Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek’i tebrik etmek gönül borcumuz, sağ olsun.

Konya’nın “yüz akı” kitaplarından birisinde yazıların toplanmasında yazdırılmasında, bastırılmasında çok emeği geçen, kitabın editörü Muhammet Ali Orak takdiren şayan emeği için kutlanmalı.

“GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KONYA KEÇECİLİĞİ” ÜZERİNE...

Ali IŞIK

Koyunyünü (yapağı) veya keçi kılının ıslak bir ortamda dokunmadan sadece dövülmesiyle elde edilen kaba bir kumaş türü olan keçe, biraz değişen hayat şartları, biraz teknolojik gelişmeler, biraz da kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı son elli yıl içerisinde oldukça itibar kaybetmiş; keçenin itibarını kaybettiği bu süreçte Konya'nın önemli bir gelenekli zanaatı olan keçecilik de can çekişmeye başlamıştı. Neyse ki Mehmet Girgiç gibi zanaatkârdan çok sanatkâr sıfatını hak eden “alaylı”, gelenekli el sanatlarına önem veren Selçuk Üniversitesinin yetiştirdiği “mektepli” ustalar sayesinde keçecilik Konya’da tekrar canlanmaya başladı. Günümüzde gelinen noktada ise keçe; alaylı ya da mektepli ustaları sayesinde bir zanaat ürünü olmaktan çıkıp sanat eseri, keçe ustası da zanaatkârdan ziyade sanatkâr sıfatını hak eder hâle gelmiştir.

Konya keçecilik sanatının önemli bir temsilcisi saydığım Hacer Nurgül Begiç Hanım, aşkla bağlı olduğu bu sanatı, yaptığı başarılı çalışmalarla uluslararası platformlara kadar taşımayı başarmıştır. Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sa-

natları Tasarımı ve Üretimi Bölümü öğretim görevlisi de olan Nurgül Hanım, bu çabalarıyla “devlet sanatçısı” unvanını da hak etmiştir. Nurgül Hanım'ın Konya keçeciliğine en son hizmeti de bu geleneği/zanaatı/sanatı kitaplaştırmak olmuştur. Konya keçecilik tarihinde bir ilk olan eser, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları arasında geride bıraktığımız yılın sonlarında çıktı (Konya 2013; Yay. Nu. 215).

21x21 cm boyutunda karton

kapaklı ve kuşe kâğıda 164 sayfa olarak basılan, Başkan Tahir Akyürek'in "Sunuş"u (s. 5) ve yazarının "Ön Söz"üyle (s. 6-7) başlayan *Geçmişten Günümüze Konya Keçeciliği* "Giriş" (s. 10-11)+dört bölüm olarak düzenlenmiştir.

Birinci Bölüm: 1. Keçenin Tanımı, Türk Keçe Sanatının Tarihi Gelişimi (s. 14-26), 2. Türk Kültüründe Keçe ve Keçecilik (s. 26-27), 3. Keçeci Pirleri ve Keçenin İlk Yapılış Öyküsü (s. 28);

İkinci Bölüm: 1. Konya'da Keçeciliğin Tarihi Gelişimi (s. 32), 2. Konya'da Üretilen Belli Başlı Keçe Ürünleri (s. 34-39), 3. Konya Müzelerinde Bulunan Keçe Ürünler (s. 43-61), 4. Konya'da Keçecilikle Uğraşan Ustalar ve Özgeçmişleri: Mehmet Girgiç (s. 64-66), Osman Özakar (s. 68-69), Recep Tekkalan (s. 70), Memduh Dinek (s. 72), H. Nurgül Begiç (s. 74-75), 5. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Keçe Atölyesi (s. 76), 6. Konya Keçeciliğinde Kullanılan Malzemeler ve Teknikler: Ham-

madde ve Hazırlığı (s. 78-79), Keçe Yapımında Kullanılan Malzemeler (s. 80-88), Konya Keçelerinde Renklendirme (s. 90), Konya Keçelerinde Seçilen Motifler ve Kompozisyon (s. 91), Keçe Yapım Teknikleri (s. 92), Desensiz Keçe Yapım Tekniği (s. 94-95), Desenli Keçe Yapma Tekniği (s. 96-97), Sikke Yapım Tekniği (98-100), Kepenek Yapımı (s. 102-108);

Üçüncü Bölüm: 1. Konya Keçeciliği Üzerine Anekdöt ve Görüşmeler (s. 112-117), 2. Tahta Tepen Dervişler (s. 119-127), 3. Konya Pilavlarında Keçeciler Baranası (s. 128), 4. Şen Keçeci Osman Özakar'la Keçecilik Üzerine Bir Görüşme (s. 130-141), 5. Konya Şeriye Sicillerinde Keçe (s. 142-148);

Dördüncü Bölüm: 1. Günümüz Konya Keçeciliği (s. 153-155).

"Kaynakça" (s. 157-158) ve "Dizin"le (s. 160-163) tamamlanan eser, akademik bir çalışma olmasına rağmen, bütün sayfalarında yer alan birbirinden güzel resimlerinin, başarılı bir grafik düzenlemesiyle okuyucu üzerinde âdeta popüler bir derginin keçecilik özel sayısı izlenimini bırakacağı aşikârdır. Konya keçeciliği üzerine yaptığı bu araştırmasıyla H. Nurgül Begiç Hanım, bu değerli araştırmayı bir sanat albümü nefasetiyle okuyucuyla buluşturan Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları saygı ve teşekkürü fazlasıyla hak etmektedir.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KONYA KEÇECİLİĞİ

215/Yayın Numarası

2013 Aralık /Yayın Tarihi

Dr. Mücahit Sami Küçüktüğü/Koordinatör

Muhammet Ali Orak / Editör

H. Nurgül Begiç/Hazırlayan

978-605-389-118-5/ISBN

www.konyakultur.com ve Konya Kültür A.Ş.

Satış Noktaları/Temin Yeri

KADI SİCİLLERİ İŞİĞINDA KONYA'DA YAPILAN VAKIFLAR (1650-1910)

Hasan YAŞAR

Vakıf; karşılıklı yardımlaşma ve başkalarına iyilik yapma duygusunu ebedileştiren medeni bir müessesedir. Vakıf müessesesi, yüzyıllar boyunca toplumumuzda varlıklı kişilerin mal varlıklarını belirli amaçlara tahsis etmeleriyle doğmuş ve gelişmiştir. Vakfedilen mallar ve gelirleri toplumsal yararı olan bazı hizmetlerin yerine getirebilmesi için kullanılmış, vakıfta bulunan kişinin ölümünden yüzyıllar sonrasında dahi vakfın amacını oluşturan hizmetlerin aksamaksızın görülebilmesi sağlanmıştır.

Bir sosyal dayanışma ve yardımlaşma müessesesi olarak doğan vakıflar, İslâm'ın ilk devirlerinden itibaren görülmekte olup, Türk tarihinin önemli devirlerinden olan Selçuklular döneminde gelişmesini sürdürmüş ve Osmanlı döneminde de gelişmesinin zirvesine ulaşmıştır. Osmanlı cemiyet hayatının şekillenmesinde önemli roller üstlenen vakıflar, doğumundan ölümüne kadar, insanların günlük hayatının hemen hemen her safhasında onlarla iç içe olmuş ve hayatlarının bir parçası hâline gelmiştir.

Vakıf müessesesi, fertlerin hayatında olduğu gibi Osmanlı cemiyet hayatında da önemli bir yere sahip olmuştur. Askerî meselelerde varını yoğunu ortaya koyan Osmanlı Devleti, sosyal hayata yönelik temel hizmetlerin yürütülmesini ise vakıflara bırakmıştır. Şehirler için gerekli alt yapı

yatırımlarının gerçekleştirilmesi, eğitim, bayındırlık ve toplumun ihtiyaç duyduğu diğer hizmetlerin yürütülmesi hep vakıflar tarafından üstlenilmiştir. Bu amaçla mektep, medrese, dergâh ve kütüphane gibi eğitim ve ilim müesseseleri; cami, mescid, namazgah gibi dinî müesseseler; hastahâne, misafirhane, imarethane, zaviye ve kabristan gibi sosyal ve beledi müesseseler; yol, su, köprü, han, hamam, kaldırım, çeşme ve sebül gibi pek çok sosyal tesis yaptırılarak insanların hizmetine sunulmuştur.

Osmanlı Devleti'nin önemli merkezlerinden biri olan Konya'da da, XVII. Yüzyılın ikinci yarısından XX. Yüzyılın başlarına kadar hayırsever devlet adamları ve Konyalılar tarafından pek çok vakıf müessesesinin tesis edilerek toplumun hizmetine sunulduğu görülmektedir.

“Kadı Sicilleri İşığında Konya’da Yapılan Vakıflar” (1650-1910) kitabı da vakıflar hakkında bilinmeyenleri geçmişin tozlu raflarından çıkarıp okuyucunun hizmetine sunması açısından önemli bir hizmeti yerine getiriyor. Doç. Dr. İzzet Sak tarafından yapılan çalışma vakıflar konusunda yapılan en önemli çalışmalardan birisidir. İzzet Sak Hoca Konya’da şer’i siciller üzerinde en kapsamlı çalışmaları yapan, Konyalı akademisyenlerimizdendir. 2005 yılında yayımlanmış olduğu “Konya Vakıfları” adlı kitabını genişleterek

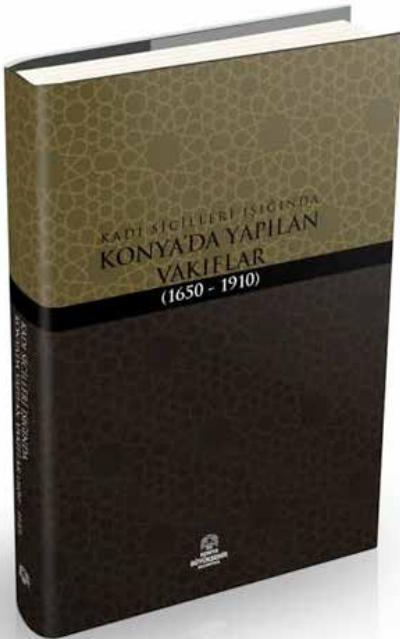
yeniden baskıya hazır hale getirdi. Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından yayımlandı. Bu eserin bir benzeri 2008 yılında “Konya’da Vasiyet Yoluyla Yapılan Hayır ve Vakıflar” adıyla yine İzzet Sak Hoca tarafından hazırlandı ve Selçuklu Belediyesi tarafından yayımlandı.

Konya’daki vakıflar konusunda en kapsamlı bilgileri İbrahim Hakki Konyalı’nın “Konya Tarihi” kitabında ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan vakıflar dergilerindeki makalelerde görmekteyiz. Konya vakıfları hakkında yazılan müstakil kitap ise; Prof. Dr. Nafiz Uzluk tarafından, 1958 yılında kaleme alınmış olan “Fatih Devrinde Karaman Eyaleti Vakıfları Fihristi”dir.

“Kadı Sicilleri Işığında Konya’da Yapılan Vakıflar” adlı çalışma, 1650-1910 yılları arasında Konya’da gerçekleştirilen ve önemli bir sosyal dayanışma müessesesi olarak hizmet veren vakıflardan bazılarının vakfiyelerinden oluşmuş, çalışmanın ana kaynağını da Konya şer’iye sicilleri teşkil etmiştir. Aşağı yukarı iki

yüz altmış yıllık bir dönemin kayıtlarını ihtiva eden 146 adet defter taranmış ve bu defterlerde, toplam 311 adet vakfiye bulunmuştur. Dönem içerisinde Konya’da tesis edilen ve vakfiyeleri tespit edilen vakıfların vakfiyeleri tasnife tâbi tutularak yapıldıkları alanlar ve vâkıfların ortaya koymuş oldukları şartlar sadeleştirilip özetlenerek maddeler hâlinde verilmiştir.

Bu çalışma/ giriş ve sekiz bölümden meydana gelmiştir. Giriş Bölümü’nde vakfın tarifi yapıldıktan sonra, İslâm hukukunda vakfın meşruluğu ve Osmanlı Devleti’nde vakıfların rolü üzerinde kısaca durulmuş ve faydalanılan kaynakların tanıtımı yapılmıştır. Birinci Bölüm’de “İbadethanelerle İlgili Vakıflar”; İkinci Bölüm’de “Eğitim Kurumları İle İlgili Vakıflar”; Üçüncü Bölüm’de “Türbe, Dergâh, Tekke ve Zaviyelerle İlgili Vakıflar”; Dördüncü Bölüm’de “Su Hizmetleri İle İlgili Vakıflar”; Beşinci Bölüm’de “Avarızlarla İlgili Vakıflar”; Altıncı Bölüm’de “Kitap ve Kütüphane Vakıfları”; Yedinci Bölüm’de “Çeşitli Hizmetlere Yönelik Vakıfların Vakfiyeleri” sadeleştirilerek özet hâlinde verilmiş ve Sekizinci Bölüm’de de “Konya’da Yapılan Vakıfların Değerlendirilmesi” yapılmıştır. Bu bölümde daha önceki bölümlerde vakfiyeleri verilen vakıfların vâkıfları cinsiyetleri ve sosyal statüleri açısından değerlendirmeye tâbi tutulduğu gibi, vakfedilen malların cinsleri ve vakfedildiği yerler de çeşitli açılardan tahlil edilmişlerdir. Son olarak da, vâkıfların şartları incelenmiştir. Ayrıca, eserden faydalanacak olanların istedikleri bilgiye kolayca ulaşmalarını sağlamak düşüncesi ile kitabın sonuna bir de dizin ilâvesi yapılmıştır.

MEVLÂNA TÖRENLERİNİ HATIRAT TADINDA
OKUYACAĞINIZ BİR KİTAP

NEYZEN SELAMİ BERTUĞ'UN ANILARINDAN BELGELERLE HAZRET-İ MEVLÂNA'YI ANMA TÖRENLERİ (1942-1974)

Muhammet
Ali ORAK

Her yıl genellikle 10 Aralık'ta başlayıp, 'Şeb-i Arus (Düğün Gecesi)' olarak meşhur olan 17 Aralık gecesinde sona eren Mevlâna'yı anma törenlerinin üçteçeyrek asırlık bir geçmişi vardır. Cumhuriyet Döneminde ilk defa 1940'lı yıllarda Mevlâna âşığı bazı kişilerin ferdi girişimleriyle Konya sathında başlayan anmalar, Konya dışından, özellikle İstanbul'dan, Mevlâna âşıklarının da faaliyetlerin içinde yer almasıyla ulusal boyutlu anma törenlerine dönüşmüştür. Bugün tüm dünyada milyonlarca kişinin takip ettiği bir etkinliğe dönüşen İhtifalleri konu alan bu kitapta bu dönüşümün pek bilinmeyen hikâyesi anlatılıyor.

Neyzen Selami Bertuğ'un şahsi arşivinin kullanıldığı kitapta, 1942 yılından itibaren Hazret-i Mevlâna'yı anma törenleri; törenlerin düzenleniş şekli ve içeriği, zaman içerisindeki gelişimi, bu süreçte görev alanlar, zamanla ortaya çıkan farklı görüş ve değerlendirmeler ve karşılaşılan aksilikler detaylı bir şekilde resmi ve özel yazışmalarında kullanılarak aynı zamanda Neyzen Selami Bertuğ'un belgelerinden de istifade edilerek eserde sene sene anlatılmış. Şahsi arşiv, çok sayıda fotoğraf, mektup ve vesikadan oluşan eseri Neyzen Selami Bertuğ'un öğrencisi Yavuz Selim Ağaoglu hazırladı.

1924 doğumlu olan Neyzen Selami Bertuğ'un şahsi fotoğraf ve ihtifaller dolayısıyla yazılmış birçok mektup, bunun yanı sıra yine gerek

yurtiçinde gerekse yurtdışındaki anma etkinliklerinde günlüğüne aldığı notların ağırlıklı olarak yer aldığı hatırat tadındaki bu çalışma bu güne değin bilinmeyen, unutulmuş birçok kişiyi de yeniden hatırlatıyor. Yaman Dede (Diyamendi Keçeoğlu), Ali Nihat Tarlan, Feridun Nafiz Uzluk, Zeki Oral, Muhlis Koner, M. Nedim Güntel, Necati Elgin, Faik Usman, Halil Can, Behçet Kemal Çağlar, Kemal Edip Kürkçüoğlu, Enver Ziya Karal, Halil Dikmen, Necati Elgin, Ömer Rıza Doğrul, Celâleddin Kışmır, Hulki Âmil Keymen, Mehmet Önder, Sadi Hoşses, Kani Karaca, Ulvi Erguner, Sabri Özdil, Hayri Tümer, Kudret Özinal, M. Nuri Gençosman, Abdülbaki Gölpınarlı, Ruşen Ferit Kam, Nezihe Araz, Anne Marie Schimmel, Sadi Hoşses, Feyzi Halıcı, Alâeddin Yavaşca, Samiha Ayverdi, Refi Cevad Ulunay ve Niyazi Sayın... bu kişilerden bir kaç. Özellikle bugün ihtifallerde görev alan birçok neyzeni yetiştiren, Kutbu'n-Nay **Niyazi** Sayın ile Selami Bertuğ'un mektuplaşmaları me-

1956
İhtifallerindeki
neyzenler, Soldan
Sağa: Selâmi
Bertuğ, Halil Can,
Hayri Tümer, Ulvi
Erguner, Niyazi
Sayın, Nidâ Eskin.

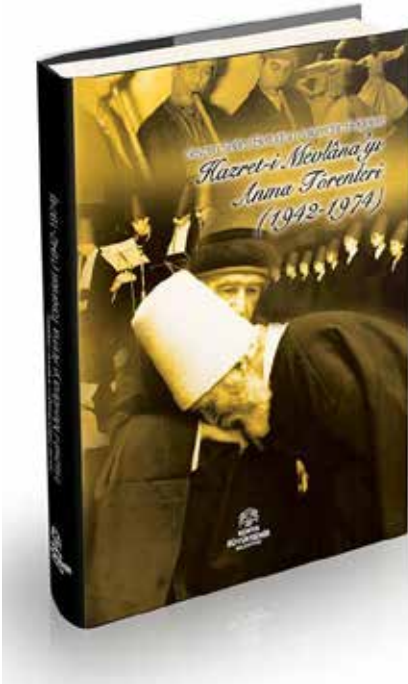

17 Aralık 1961 İhtifallerinde Niyazi Sayın, Selami Bertuğ'un fotoğrafını çekerken.

1970 İhtifalleri, Soldan Sağa: Ahmet Hatipoğlu, İhsan Özgen, Ekrem Vural, Arif Biçer. Sağdan Sola: Andaç Arbaş, (..), Niyazi Sayın, Selâmi Bertuğ, (..) Hasan Çokan, Nazmi Bey, Hadi Altay.

raklıları için kitaptaki bir diğer önemli anekdot.

Yazar Yavuz Selim Ağaoğlu, kitabı hazırlarken ağırlıklı olarak elinde hocası Selami Bertuğ'dan kalan resim, mektup ve notlardan istifa etmiş. Bunun yanı sıra kitapta, zamanın gazeteleri Ekekon, Yeni Konya, Selçuk, Yeni Meram, Milliyet, Milli Gazete, Tercüman ve o günlerin magazin eklerinde çıkan gazete kupürleri; Refi' Cevad Ulunay, Tarık Buğra, Hamiyet Yüceses, N. Fazıl Kısakürek... gibi gazete köşe yazarlarının ihtifal değerlendirmeleri de kitapta yer alıyor.

Kitabın bir diğer ilgi çeken yanı bu güne değin herhangi bir yerde yayımlanmamış Mevlâna Törenlerinin birçok fotoğrafının ilk kez bu kitap ile birlikte neşredilmiş olması. Fotoğraflar Konya'da ve Konya dışındaki yapılmış programlardan oluşurken, ayrıca o günlerde gazetelerde çıkmış birçok gazete haberleri de kitapta yer alıyor. Örneğin kitabın 224. Sayfasındaki Neyzen Niyazi Sayın'ın 17 Aralık 1961'de program öncesi eline aldığı fotoğraf makinesi ile Selami Bertuğ'u resimlerken çekilen fotoğrafı da o günlerden kalan güzel anılardan.

Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yayınlar Biriminden çıkan çalışma, 'İhtifal Hatıratları' serisinin birinci kitabı. Eser her ne kadar 1942/1974 yıllarını kapsasa da, serinin diğer kitapları günümüze kadar ihtifallerin seyrini, bilinmeyenleri, unutulananları yine hatırat tadında anlatacak yeni çalışmalarla tamamlanacak. Eser, indeks ile beraber 639 sayfadan oluşuyor. 'Neyzen Selami Bertuğ'un Anılarından Belgelerle Hazret-i Mevlâna'yı Anma Törenleri' kitabı, 216. Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını olarak Aralık 2013'te yayımlandı.

ULU ÂRİF ÇELEBİ DÎVÂNİ

Meltem
KURTULUŞ

Mevlevîlik tarikatının en önemli simalarından biri olan Ulu Ârif Çelebi, Hz. Mevlâna'nın torunu, Sultan Veled'in oğludur. Sultan Veled'den sonra Konya'da Mevlevîlerin pîri, halkın yolunu aydınlatan bir ışık olarak yıllarca hizmet vermiştir. O da babası ve dedesi gibi hassas ve ince rûhunu manzûmelerinde terennüm ettiren büyük bir velî, güçlü bir şâirdir. Diğer birçok Allah dostu gibi hislerine şiirlerini tercüman etmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2013 yılının sonlarında yayımlanan Ulu Ârif Çelebi Dîvânı, Mevlevîlik tarihinin en önemli şeyhlerinden biri olan Ulu Ârif Çelebi'nin hayatı, düşünce ve görüşleri ile Dîvân'ının üç farklı yazma nüshası incelenerek oluşturulan metniyle bu metnin tercümesini ihtiva etmektedir. Eseri yayımlanmak üzere hazırlayanlar, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fars Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kunt ile yıllar önce bu Dîvân'ı doktora tez çalışması olarak hazırlayıp sunan Dr. Mehmet Vanlıoğlu'dur.

Bu eser, hazırlanması uzun yıllar süren, çeşitli zorluklarla dolu bir emeğin ürünüdür. Zira yüzyıllarca önce yazılmış, yer yer yıpranmış ve silinmiş manzûmelerin harf harf, nokta

nokta, kelime kelime birbirleriyle karşılaştırılması, bu şekilde düzgün bir metin oluşturulması ve oluşturulan metnin Türkçeye türçüme edilmesi, sözle anlatılması kolay olmayan bir sabır ve emek gerektirmektedir.

Ulu Ârif Çelebi'den günümüze ulaşabilmiş tek eser, şiirlerini ihtiva eden Dîvân'ıdır. Farsça kaleme alınan bu Dîvân'da 128 gazel ve 81 rubâî bulunmaktadır. Gazellerin temel konusu aşk olmakla birlikte, Mevlâna'ya duyulan özlem, görünüş yerine içten müslüman olmanın gerekliliği gibi konular da yer yer göze çarpmaktadır. Rubâîlerde ise genellikle dünyanın geçiciliği ve ona aldanmamak gerektiği işlenmektedir.

ULU ÂRİF ÇELEBİ DÎVÂNİ'NDAN ALINAN BAZI TERCÜME ÖRNEKLERİ:

DÎVÂN'DA BULUNAN İLK GAZEL:

Kulağından pamuğu çıkar, gözünden perdeyi kaldır, geçici olan meskeni bırak, asıl döneceğin yere gel.

İki günlük lezzet, makam, yücelik ve nimet için değerli ömrünü bir toz gibi havaya savurma, hebâ etme.

Fakr'ı seç, gamdan sıyrıl. Vefasız dünyanın sözüne, vefasına tamah etme.

Aşkı fakrın içine kat, varlık bakırını harca. Zira kimya olan sesi ve çağrısı Hak'tan duydun sen.

Kadehten iç, tasını yere vur, kadeh çömleğini kır. Sütü şekeri arama, artık çorbayı değil coşku-yu seç.

Şükür söyle, zikret; zikir söyle, düşün. Doğruluk kaynağının riyâsızca içinden fışırması için böyle yapmalısın.

Mustafa (as.) gibi dert şarabıyla saf olup temizlenmek için Hakk'ın yüce coşkusunda Musa kelîmullah gibi boğul.

Gökten gelen sofrayı ara, kanlı sofradan el çek. Soğan ve sarımsak için kudret helvasını bırakma sözünü söyleme.

Soğan, sarımsak nedir ki? Bizim aklımız, hayalimiz, vehmi-

mizdir. Saba rüzgârından yakut arayan olgun insanlar gibi aşkı seç.

Din ve derdin âşığı ol, erlik iste, er ol. İki cihanda biricik ol, kendi benliğinden Allah'a yönel.

Kendini beğenme ve gösteriş sapıklığına gitme, ikiyüzlülük ve aldatmayı bırak. Büyüklenme! Zât-ı Kibriyâ'ya ulaşmak için toprak gibi ol.

İbrahim Peygamber ve Mustafa (as.) gibi Allah'ın kulu ol ki taşlar su versin, kumlar un olsun.

Ah de, yolu gör, gözünü aç, ayı gör. Çabuk, iki gözüne sürme yapmak için ehllullahı ara.

Her velînin devrin İsa'sı olduğu kesinlikle bellidir. Kötü kalplilik yapma, baş koy, rızâ göster.

Ârif bunu anlatmayı bırak, söz mumunu söndür. Zira alçak tabiatlı olanlar çok konuşup saçmalarlar.

2. RUBÂÎ'NİN TERCÜMESİ

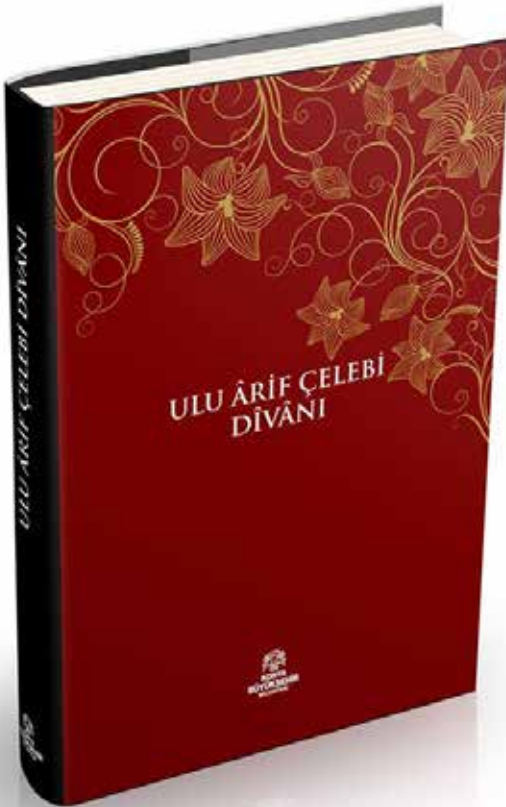
Feryad ki, feryadıma yetişecek kimsem yok,
iki cihanda benim dostum yok.

Eğer bir kişi olsaydım bana da bir kişi hemdem olurdu fakat
hiçten ibaret olduğum için hiç kimsem yok.

53. RUBÂÎ'NİN TERCÜMESİ:

Ey hiçbir şeyden haberi olmayanlar, koskoca cisim hiçtir
bu çadır gibi feleğin dairesi bir hiçtir.

Aklını başına al, bu kuruyup bozulan âlemde senin varlığın
bir nefese, bir soluğa bağlıdır, o nefes de hiçtir.

DEVRÂN-I ÂLEM SEMÂ ANLATIMLI SEMÂ KITAPÇIĞI VE BELGESELİ

Hilal
SEYHAN

“Sema nedir biliyor musun?

Beli (evet) sesini işitmek, kendini unutup Allah’a kavuşmaktır.

Sema nedir biliyor musun?

Dostun halini görüp bilmek ve lahut perdelerinden Allah’ın sırlarını işitmektir.

Sema nedir biliyor musun?

Yakup peygamberin ilacını ve Yusuf’a kavuşma kokusunu gömleğinden hissedip koklamaktır.”

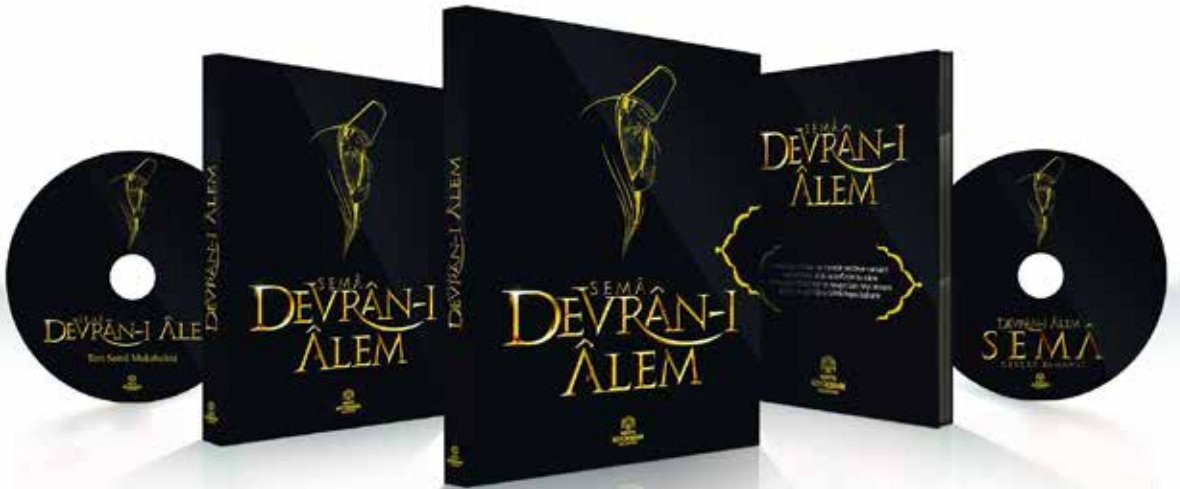
Hazret-i Mevlâna

DEVRÂN-I ÂLEM SEMÂ BELGESELİ

Devrân-ı Âlem Semâ Belgeseli Albümü iki CD’den oluşuyor. Birinci CD “Tam Semâ Mukabelesi”, ikinci CD ise “Gerçek Zamanlı Semâ Ayin-i Şerifi”nden meydana geliyor. Birinci CD’de Hazret-i

Mevlâna’nın Semâ’ya dair görüşleri, Mevlevi Mukabele-i Şerifi’nin geçmişten günümüze gelişim seyri ve aynı zamanda bugünkü son şeklinin tanıtımı gayet hoş tasarlanmış bir görsel olarak karşımıza çıkıyor. Senaryosunda kullanılan dil ise oldukça akıcı bir üslupla yazılmış.

Seyredene eşsiz huzur veren ikinci CD’de ise, yapılmış olan bir Semâ Ayin-i Şerifi’nin görse-li bulunuyor. Gerçek bir semâ ayininin nasıl olduğunu, süresi-nin ne kadar sürdüğünü ve o an yaşanan huşuyu birebir izleye-biliyorsunuz.

Devrân-ı Âlem Semâ Albümü’yle, Semâ ve Semâ Ayin-i Şerifi hakkında bilinme-yenlerle birlikte gerçek zamanlı bir Semâ Ayin-i Şerifi’nin nasıl yapıldığını içinizde hissederek öğrenecek ve görebileceksiniz.

DEVRÂN-I ÂLEM SEMÂ KİTAPÇIĞI

Hazret-i Mevlâna’nın Vuslat Yıldönümü anı-sına yapılan “Semâ Devrân-ı Âlem” adlı çalışma Hazret-i Mevlâna’nın Semâ’ya dair görüşlerini, Mevlevi Mukabele-i Şerifi’nin geçmiş-ten bugüne gelişim seyrini ve aynı zamanda günümüzdeki son şeklini sevenlerini buluş-turmak üzere hazırlanmış bir Semâ Kitapçığı olarak karşımı-za çıkıyor.

İngilizce de hazırlanarak dünyada daha geniş kitlelere ulaşılması amaçlanmıştır. Anla-tımlı Semâ Kitapçığı’nın içeriği-ne göz attığınızda ayrıca Mevle-vi Derviş Çeyizi denilen Mevle-vilere ait sema kıyafetleri çizim-lerle tanıtılmış ve tam Semâ Mukabelesi ayrıntılarıyla anla-tılarak okuyucunun; Semâ Ayin-i Şerifi’ni hissederek izle-mesini sağlamak üzere teferru-atlı olarak ayin hakkında bilgi sahibi olması ve merakının gi-derilmesi sağlanılmış düşünce-sindeyim.

DEVRÂN-I ÂLEM

223/Yayın Numarası

2013 Aralık /Yayın Tarihi

Dr. Mücahit Sami Küçüktığı/Koordinatör

Muhammet Ali Orak /Senaryo Yazarı

005720/Yapımcı Kodu

www.konyakultur.com

ve Konya Kültür A.Ş.

Satış Noktaları/Temin Yeri

MÂNÂ YILDIZLARI KONYA TÜRBELERİ HARİTASI

Seyit
KÜÇÜKBEZİÇİ

Çok anlamlı, çok “mânâ”lı, çok hoş bir harita yayınlandı, Konya Büyükşehir Belediyesi. Muhammet Ali Orak’ın hazırladığı “Konya Türbeleri Haritası”nın adı “MÂNÂ YILDIZLARI”. “Mânâ Yıldızları Haritası”nda, Konya şehir merkezinde bulunan 65 türbe, bir Konya haritası üstünde sunuluyor.

Türbeler, Mevlâna Dergâhına kaç metre uzaklıkta, yaya olarak kaç dakikada ulaşılır, araba ile kaç kilometre, kaç dakikada ulaşılır gösterilmiştir. Türbelerin yerleri hangi caddede hangi sokakta elinizle koymuş gibi bulmanız mümkün.

“Mütemmim cüz” diye bir kavram var. Bir yer eğer “şehir” ise “mütemmum cüz”lerden oluşur. Sözlükler “mütemmim cüz” için şöyle der: “Bir nesnenin olmazsa olmaz parçası, ayrılmaz parçası. Bir bütünü on tamamlayan ve ayrılmaması gereken parçası.

“Konya kültürü, Konya tarihi, Konya folklorü, Konya inanç âlemi” bâbında, Konya Türbeleri” de “Konya’nın mütemmim cüzleri”nden biri. Muhammet Ali Orak, bu emeği ile gerçekten bir “ilk’e vesile oldu. Konya’nın “Büyük Şehir” olma unsurlarından birini, “memleket irfanına” kazandırdı.

“Mânâ Yıldızları, Konya Türbeleri Haritası”nın sunuş yazısında Konyü Büyükşehir Belediye

Başkanı Tahir Akyürek şöyle der: “Konya... Bir ulu medeniyetin zivesini yaşamış, zirvelerini kendi içinden çıkartmış, haşmetinin yanında kendini gizleyen esrarlı güzelliğiyle de geriden bakılınca mütevazi, içine girince güzelliklerini insana sunan bir şehirdir. Bozkırın ortasından doğan medeniyet hep esrarını korurken, bugün şehrin her bir tarafını dolaşanlarda tarif edilemeyen bir tad ve haz kendini hissettirir. Bu şehirde dolaşırken I. Kılıçarslan’ın başşehir yaptığı Konya’yı görürsünüz.”

Haritada 65 türbe, birden 65’e kadar Mevlâna’nın Türbesi’nden başlayarak tek tek birbirine takip ederek sıralanır. Üçler Sultan, Hacı Veyiszade Mustafa Kurucu, Hacı Veyis Efendi, Siyavuş Dede Türbesi, Fatih Dede Türbesi, İyinel ve Mahmut Dede, Şerafettin Türbesi, Ulvi Sultar Türbesi, İç Karaaslan Türbesi, Sebhavan Emir Nureddin Türbesi, Pir Esad (Pisili) Türbesi, Emir İshak Bey Türbesi, Şems-i Tebrizi (Muhammet Şemseddin) Türbesi, Karakurt Türbesi... İlk onbeş türbe böyle... Altmışbeşe kadar sıralanır. Türbelerin yatırımları hakkında temin edilebilen bütün bilgiler verilmeye çalışılır, konu ile kaynaklar haritanın bir bölümünde sunulur.

“Konya Büyükşehir Belediyesi Kent Bilgi Sistemi Şube Müdürlüğü”nün oluşturduğu haritanın bir kenarında yürüyüş

yolları, araç yolları, mezar, mezarlık, cami-mescit, medrese, hamam, bedesten, kütüphane, müze, anıt, kültür merkezi, okul, resmi kurum, meydan, kilise, park, otopark, Konya evleri, tiyatro binası, tramvay, yüksek hızlı tren özel işaretleri ile yer alır. Bir haritanın “olmazsa olmaz”ları olan bu mekân ve tesisler Konya haritasının üstünde, bulunduğu cadde, sokak neyse oralarda gösterilmiştir. Herşeyin gezginin ya da meraklının elinin altında olması sağlanmıştır.

“Mânâ Yıldazları / Konya Türbeleri Haritası”, Konya Meraklıları’na, “Konya Kültürü Sevdalıları”na çok yardımcı olacak, şey kazandıracak.

Eminim, siz de bu haritada gösterilen türbelerin önünden çok geçmişsinizdir. Çoğu zaman da “Bu neyin nesi, burada önemli bir yataı var ama kim ki?” diye merak etmişsinizdir. Ama, nereden bulacaksınız ki bu kadar bilgiyi. Haritada yer alan 65 türbe ve

yatır hakkında vaktiniz olsa, kitap karıştırmayı da sevseniz yüzlerce kaynağa bakman gerek. O kaynakları nasıl ulaşacaksınız ki...?

İşte, artık meraklıların “Konya Kültürü Bilincine Sahip Konyalılar”ın mazereti kalmadı. “Mânâ Yıldazları”nın yayınlanmasına imkan verdiği için, vesile olduğu için Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek’e bir teşekkür mesajı göndermelisiniz.

“Kutlu Şehir Konya”nın, eksik olan, “mütemmim bir cüz”ünü emekleri ile tamamlayan Muhammet Ali Orak’ı, Yapımcı Medya Plaza’yı haritanın sahibi Büyükşehir Belediyesi Kent Bilgi Sistemi Şube Müdürlüğü mensuplarını tasarımı yapan Sedat Aydemir ve Cihan Yalçın’ı emeği geçen Nihat Güneş, Muhammed Barınlı, Metin Köse’yi samimi duygularla tebrik ederim.

